

ЗДРАВКО ПОПОВ
ТРИВИАЛНА ПАРОДИЯ

chitanka.info

Всеки си спомня, че Робинзон Крузо, наред с другите си позитиви, беше и рядко интелигентен човек.

На този свят отдавна е аксиома, че рядко интелигентният човек неминуемо се отдава на сатирата.

Робинзон Крузо е роден сатирик.

Така, след като в самото начало на островитянството си приключи с някои неотложни въпроси на бита (сравнително добре предадени от колегата Дефо), Крузо тутакси се погълна наново от призванието си, за да му остане верен до своя край.

За посредствения корабкрушенец нещата на острова биха стояли съвсем обезсърчаващо. Педя захвърлена непосещавана земя. За каква сатира би се намерила почва тук: какви стопански неуредици биха могли да се атакуват, чии морални недъзи да се осмеят...

След подобни съждения посредственият корабкрушенец веднага би попаднал в плен на поезията; островът действително беше едно кътче от рая и просто правеше човека поет. Разбира се, по този начин посредственият Корабкрушенец само би станал още по-посредствен.

Робинзон Крузо бе роден сатирик.

На третия ден той изряза в стеблото на най-близкото дърво един правоъгълник и установи, че мястото е особено добро за писане. Тогава Крузо изряза подобни правоъгълници на още четиридесет дървета, намери подходящ вид лава, от която си направи нещо като химикал и започна.

Първият четириъгълник бе попълнен с един рязко изобличителен фейлетон по повод приближаването на дъждовния сезон и съвсем нищожната подготовка във връзка с това, ограничена само в отделно взети места. (Под „отделно взети места“, всеки се досеща, се подразбираше мястото, където живееше Робинзон).

В следващите дни се появиха две критични бележки и една „статистическа справка“, засягащи състоянието на почти неизползваните минерални богатства на острова.

В последния слънчев ден преди дъжда Крузо помести върху един баобаб баснята „Палец и показалец“. В едно алегорично решение авторът осъждаше престъпното бездушие, позволило хиляди плодове на хлебното дърво да бъдат превърнати в плячка на птиците или направо да изгният по клоните.

Щом заваля дъждът, Крузо не излезе от пещерата! Единственото място, върху което можеше да се пише тук, се оказа ризата на корабокрушенеца. Само по себе си това обстоятелство изключваше всякакви по-обширни жанрове. Крузо съобрази нещата и през целия дъжд се отдаде на епиграмата. Като изписа и последния маншет, дъждът спря.

Точно сега трябваше да се получи нещо — колкото непредвидено, толкова и тъжно. Когато Робинзон направи оценка на това, което е написано, и на това, което има да се пише, той с тревога констатира, че уви, сатирата му е обхванала окончателно и последната местна неуредица. В един аспект това значеше творческа депресия, в най-злополучния ѝ вариант — тематическа изчерпаност.

Крузо седна върху една гигантска костенурка и се замисли върху най-лошото. И тогава...

Не, не беше мираж. Тогава той забеляза, че зад един от храстите нещо шавна и се спотаи. Робинзон не беше вчерашен. Той начаса съобрази каква би могла да бъде работата и извика:

— Хей, младеж! Я, излизай оттам, защото вече те видях.

Това действително беше един младеж: наистина толкова черен, че никаква сатира не би го направила по-черен.

— Виж какво — каза Крузо. — Аз от писане, изглежда, съм поизоставил и календара, но по всичко личи, че днес е петък. Тъй че ти ще се казваш Петкан. Приятно ми е, аз съм Робинзон Крузо.

— Научавам името ви с особена радост! Редовно следя вашите неща по дърветата с най-дълбок интерес.

— Е, харесват ли ти?

— Струва ми се, като чисто графични изява те внесоха доста своеобразие в околния пейзаж... Що се касае обаче до техните други страни, тоест идейната и художествената — съжалявам, да се разчита на мен като на рецензент, ще бъде най-малкото наивно. Аз не мога да чета.

— Един момент!

Робинзон потри ръце и нахвърли направо върху гърба на костенурката първите щрихи за потресаващата неграмотност на местното население. Впрочем, до края на разговора Крузо непрекъснато потриваше ръце и непрекъснато нанасяше щрих след щрих върху костенурката. Петкан изведнъж се оказа разковничето,

живата вода за сатиричните интереси на Робинзон. Петкан разказваше, Робинзон записваше. Когато туземецът сподели и това, че старият му баща е болен, Крузо почти не издържа от смесено чувство на състрадание и задоволство... Това бе темата за пълната безпомощност на черното население срещу всевъзможните коварни болести.

В близките седмици почти цялата гора наоколо бе осветена от гневното сатирично перо на Крузо. Петкан, който винаги бе само безучастен свидетел на тези неща, един следобед не издържа и постави онзи въпрос, който го бе измъчвал през цялото това време.

— Сър — каза той. — Наред с най-неподправения респект, който поддържам към вашата работа тук, това, което недоумявам, е нейната истинска същност. Какъв сте вие, преди всичко?

— Мой бедни и черни тъпчо — въздъхна Робинзон. — Ти недоумяваш тези неща, защото твоята неграмотност върви ръка за ръка с твоето грубо развитие... Аз съм сатирик.

— Благодаря покорно, но сега пък трябва да попитам: що е то?

— Ще поясня, неугледни приятелю. Според една моя формула, хората въобще се делят на две: сатирици и сатиричен материал. Колкото до сатирика, това е човек, който се е посветил в полето на сатирата. Сега пък трябва да ти се разяснява какво е туй сатира!

— Вие сте рядко прозорлив човек, сър! — поклони се до земята Петкан, където междувременно съзря един гол охлюв и светкавично го пъкна в устата си.

— Сатирата, невежи мой друже по неволя, е такъв вид литературна проява, посредством която сатирикът, въстава срещу едни или други негативи на средата, която го заобикаля.

— Защо? — ухили се до зад ушите Петкан. — Ако, да кажем, аз съм негатив и вие наумите да въстанете срещу мен, то аз съм готов да ви спестя тази енергия, като се саморазоблича сам!

— Ти най-напред не можеш да го направиш литературно, с нужния художествен патос бе! Рапончо...

— Безкрайно сте прав, сър. Но, тъй или иначе, резултатът, който лично получавате тук, е горе-долу същото нещо... Вие пишете сатира, която си остава по баобабите ей така за самата сатира. Тоест, сатирата ви не е действена, не е оръжие! Дори, излиза, че е все едно дали написаното ще бъде сатира или химн за природата...

Робинзон направи физиономия, като да бе видял пред себе си жираф с лула в устата.

— Сатира или химни... Абе, ти си прав като че ли, но... но аз все пак ще ти дам да се разбереш! — кипна изведнъж корабкрушенецът. — Ама недоразвит тип, а! Непълноценен тип! Асфалтиран тип!!!

Робинзон грабна една бедрена кост от лама и със страшна сила я захвърли към Петкан.

Последният обаче бе излетял вече в джунглата със скоростта на водороден атом.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.